

Список використаної літератури:

1. Schlesinger R.B., Mattei U., Ruskola T., Gidi A. Schlesinger's Comparative Law: Cases, Text, Materials. 7th Edition. New York: Foundation Press, 2009. P. 494–495.
2. Федорова Т. С. Господарська юстиція у сучасній державі : монографія. Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2019. 198 с.
3. Соловйов А.А. Про особливості формування судового корпусу Французької Республіки. *Право та освіта*. 2015. № 4. С. 79-87.
4. Коммерческое (торговое) право зарубежных стран: учебник для магистров / отв. ред. В. Ф. Попондопуло, О. А. Макарова. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юрайт, 2017. 575 с.
5. Джепа Ю. А. Позитивний досвід країн Європейського Союзу щодо оптимізації законодавства у сфері господарського судочинства в Україні. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2017. № 2. С. 46-50.
6. Федорова Т. С. Сучасна зарубіжна практика вирішення комерційних (торгових) спорів у судовому порядку. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 79. С. 141-150.

Ключові слова: господарська юстиція, господарський спір, зарубіжний досвід.

Ключевые слова: хозяйственная юстиция, хозяйственный спор, зарубежный опыт.

Key words: economic justice, economic dispute, international practice.

КОЗЛОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, адвокат, заступник голови Ради адвокатів
Одеської області, член Комітету захисту професійних прав адвокатів
та реалізації гарантій адвокатської діяльності
Ради адвокатів Одеської області*

БЕЗПЕРЕШКОДНЕ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ГАРАНТІЙ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З моменту проголошення незалежності України був закладений міцний фундамент розбудови вітчизняної адвокатури як незалежної інституції, оскільки із самого початку були визначені в Законі України «Про адвокатуру» 19 грудня 1992 року основні питання організації і функціонування адвокатури, які в подальшому були суттєво розвинуті в чинному Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року.

Одним з важливих аспектів забезпечення безперешкодного здійснення професійної діяльності в системі гарантій адвокатської діяльності є встановлення особливостей здійснення оперативного-розшукового заходів та слідчих (розшукових) дій щодо нього, зокрема, у житті та

службових приміщеннях, що використовуються адвокатом для здійснення адвокатської діяльності. На сучасному етапі одним із найбільш актуальних питань в сфері втручання в професійну діяльність є проведення обшуків в офісах та житлі адвокатів. Статтею 223 КПК України встановлюється, що слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Підставами для проведення слідчої (розшукової) дії є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети. Відповідно до ст. 234 КПК України обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб. В свою чергу, в статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлюється, що професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, цим Законом та іншими законами, зокрема: забороняються будь-які втручання і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності (п. 1 ч. 1), проведення стосовно адвоката оперативних розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися виключно з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя (п. 3 ч. 1) та забороняється проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності (п. 4 ч. 1). Тут вкрай важливо вказати, що ЄСПЛ неодноразово зауважував, що обшук в приміщенні адвоката повинен бути виключним заходом та є доцільним лише у випадку, коли відповідну інформацію в межах кримінального провадження неможливо отримати іншими шляхами або з інших джерел. Вважаємо, що відсутність такого обґрунтування в судовому рішенні повинна мати наслідком визнання доказів, здобутих за результатами обшуку в адвоката, недопустимими.

Якщо звернутися до статистичних даних, то варто вказати, як відомляється на офіційному сайті НААУ, що станом на кінець 2019 року за останні 5 років зареєстровано в Україні було 983 випадки проведення обшуків приміщень адвокатів [1].

Необхідно підкреслити, що одним із завдань адвокатського самоврядування є «забезпечення незалежності адвокатів, захист від втручання у здійснення адвокатської діяльності», яке в ч. 1 статті 44 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» розташовано на першому місці, що підкреслює його надзвичайну важливість. З метою реалізації цього завдання згідно з рішенням Ради адвокатів України від 16 лютого 2013 року № 74 був утворений Комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності НААУ. Подібні комітети з аналогічною назвою утворені й при радах адвокатів регіонів.

Вказаний Комітет НААУ відіграє значну роль та, зважаючи на всю складність та багатовекторність діяльності, на має досить складну структуру та включає секцію аналітичної роботи та стратегічного

планування; секцію оперативної роботи; секцію роботи з регіонами та зверненнями до комітету; секцію взаємодії з професійними організаціями та об'єднаннями юристів та адвокатів; секцію інформаційного забезпечення. Зрозуміло, що побудова відповідного комітету при раді адвокатів регіону не має такої складної структури, здійснюється по таких самих напрямках, хоч і в межах відповідної області.

Одним з важливих питань діяльності вказаних комітетів є оперативні виїзди на місце проведення слідчих (розшукових) дій щодо адвокатів, реагування на порушення прав адвокатів. Абз. 2 ч. 2 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлюється, що «під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката має бути присутній представник ради адвокатів регіону, крім випадків, передбачених абзацом четвертим цієї частини (випадки неявки представника ради адвокатів регіону за умови завчасного повідомлення ради адвокатів регіон – прим. авт.). Для забезпечення його участі службова особа, яка буде проводити відповідну слідчу дію чи застосовувати захід забезпечення кримінального провадження, завчасно повідомляє про це раду адвокатів регіону за місцем проведення такої процесуальної дії.

Відповідно до п. 3 ч. 3 ст. 87 КПК України недопустимими визнаються докази, що були отримані «під час виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи у зв'язку з недопущенням адвоката до цієї слідчої (розшукової) дії. Факт недопущення до участі в обшуку адвокат зобов'язаний довести в суді під час судового провадження». Вважаємо, що насамперед потребує детального врегулювання застосований в законодавстві термін «завчасно», окрім того, ч. 3 ст. 87 КПК України має бути доповнена вказівкою про визнання недопустимими докази, що були отримані при проведенні обшуку у володінні адвоката у випадку неповідомлення відповідної ради адвокатів регіон або у випадку недопущення до участі у проведенні цієї слідчої (розшукової) дії представника відповідної ради адвокатів.

Список використаної літератури:

1. Нарушения прав адвокатов в Украине в 2014-2018 годах: Отчет, подготовленный Комитетом защиты прав адвокатов и гарантий адвокатской деятельности Национальной ассоциации адвокатов Украины. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/UNBA_Zahyst_Prav_2019.pdf

Ключові слова: адвокат, гарантії адвокатської діяльності, Комітет захисту прав адвокатів та гарантії адвокатської діяльності НААУ, обшук.

Ключевые слова: адвокат, гарантии адвокатской деятельности, Комитет защиты прав адвокатов и гарантий адвокатской деятельности НААУ, обыск.

Key words: Lawyer, Guarantees of Advocacy Activity, Committee of Protection of Lawyers' Rights and Guarantees of Advocacy Activity of NAAU, Search.